

Крім того, вважаємо за необхідне нормативне закріплення вимог щодо введення обов'язкової сертифікації НБУ програмно-технічних засобів платіжних організацій та операторів послуг платіжної як учасників, які надають послуги, пов'язані з переказом коштів.

Література

1. Глібо С. В. Правове регулювання безпеки проведення розрахунків. *Правова інформатика*, № 2(42). Київ, 2014. С. 165.
2. Постанова НБУ № 95 Як попередити банкопад 2.0? URL: https://www.my-itspecialist.com/uk/nbu_95/.
3. Про затвердження Положення про кіберзахист та інформаційну безпеку в платіжних системах та системах розрахунків: Проект ПП НБУ. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=78326032.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання переказу коштів: Проект Закону України № 7270 від 09.11.2017. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=6284.

А. І. Денисов,
*к.ю.н., доцент кафедри правового забезпечення
господарської діяльності факультету №6
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ: ВИКОРИСТАННЯ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ З ПРОТИДІЇ АГРЕСИВНОМУ ПОГЛИНАННЮ

У останній час в нашій державі все більш актуальною стає проблематика протидії рейдерському захопленню підприємств. У інших країнах досить ефективно себе показали окремі правові механізми протидії рейдерству, що пов'язані з державним контролем та моніторингом у сфері агресивного поглинання підприємств.

Однією з найбільш ефективних форм рейдерського захоплення є безсумнівно агресивне злиття, коли завдяки наявності підrobної чи навіть справжньої печатки та введення в оману нотаріуса (а інколи –

використання так званого «чорного нотаріуса») здійснюється зміна власників підприємства. При цьому можливим є як просто зміна власників підприємства, так і його злиття з іншим підприємством, зміна директора (дирекції) з подальшою передачею майна підприємства іншим суб'єктам тощо.

Для боротьби з рейдерством пропонується використання іноземного досвіду у сфері протидії агресивному злиттю та поглинанню підприємств.

Наприклад, у Великобританії було створено Комісію з питань добросовісної конкуренції в підприємницькій діяльності, завданням якої є відстеження всієї інформації про злиття та поглинання підприємств [1, 57]. Однак законодавством Великобританії не передбачено обов'язку підприємств інформувати цю Комісію про факт злиття чи його планування, а ресурси Комісії нажаль не дають їй можливості здійснювати тотальний моніторинг всіх фактів поглинання та злиття у країні. Мінусом цієї системи є неможливість ефективного моніторингу всього масиву правочинів у сфері злиття та поглинання.

У Німеччині у 1995 році було розроблено добровільний Кодекс про ворожі поглинання, де було зазначено, що перед здійсненням скупки акцій, підприємство, що має на меті придбати акції, має завчасно попередити про свої наміри підприємство, що буде поглинатись, Німецьку біржу та Комісію з поглинань. І хоча дотримання цього Кодексу мало добровільний характер, у 1998 році Німецька біржа встановила обов'язковість дотримання вимог Кодексу про ворожі поглинання як обов'язкову умову для включення підприємств до основних німецьких фондових індексів. Мінусом цієї системи є відсутність обов'язковості її дотримання, а також відсутність широкого інструментарію, за допомогою якого державні агенції мали б все ж таки боротися з рейдерством. Крім того, у обох запропонованих системах відсутні механізми моніторингу фактів зміни виконавчого органу, як одного з різновидів рейдерської атаки.

Пропонується модернізація розглянутих вище систем і створення окремої державної агенції протидії рейдерським захопленням (далі – Агенція), що має здійснювати моніторинг не тільки правочинів, пов'язаних із зміною власників чи розміру їх часток, а й внесен-

ня будь яких змін до відомостей про юридичну особу, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. При цьому моніторинг має здійснюватись не постфактум, а має бути обов'язковою необхідною передумовою для здійснення відповідних змін. Полягати такий моніторинг має у перевірці всіх установчих документів, особистості всіх сторін, їх повноважень, наявності печатки підприємств тощо. Це дозволить повністю виключити використання «чорних нотаріусів» для здійснення рейдерських атак. Звісно, Агенція не зможе перевіряти всі факти внесення змін до відомостей про юридичну особу, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, до того ж значна кількість підприємств буде проти здійснення таких перевірок, оскільки вони будуть значно ускладнювати та уповільнювати внесення відповідних змін. Тому пропонується ввести особливий режим здійснення внесення змін до відомостей про юридичну особу, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців лише для таких підприємств, що письмово підтвердили своє бажання перейти на таку систему. Також, такі юридичні особи звісно мають за здійснення заходів перевірки сплачувати до державного кошторису ціну за відповідні послуги. Тобто ті підприємства, власники чи виконавчий орган яких мають побоювання стати жертвою рейдерської атаки зможуть отримати особливий статус та захистити себе від будь-яких незаконних дій по внесенню незаконних відомостей про них до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Література

1. Аналітична довідка: Матеріали Комітетських слухань Верховної Ради України «Шляхи подолання рейдерства: удосконалення законодавства та посилення реагування правоохоронних органів на протиправні дії його організаторів і виконавців». Київ: Міжвідом. наук.-дослід. центр з пробл. боротьби з організованою злочинністю при РНБО, 2008. 127 с.